

Izbija vsak četrtek in vsak s poštino vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 12 din., pol leta 7 din., četrta leta 4 din. Izven Jugoslavije 25 din. Naročnina se pošlje na upravnštvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroska cesta št. 5. List se dopušlja do odpovedi. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon Interurban št. 113.

Posamezna številka stane 2 kroni ali 50 para.

Poštnina v državi SHS pavšalirana.

Uredništvo: Koroska cesta št. 5, Rokopis se ne vrača. Upraviščno sprejema naročnino, inserate in reklamacije. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne oglase primeren popust. Nezaprte reklamacije so poštne proste. Čekovni račun pošnega urada Ljubljana št. 10.603. Telefon Interurban št. 113.

# SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

10. številka

Maribor, dne 9. marca 1922.

58. letnik.

## Sorodstvo izdajalcev Slovenije.

Na shodih, sestankih, v „Kmetijskem listu“, z eno besedo: povsod in vedno so tajili slabostjoni politiki svoje duševno sorodstvo z demokrati. Svojim backom so zagotavljali z vso vnemo, češ, glejte nas, mi, kar nas je samostojnih kmetov, se borimo proti liberalcem (IDS) ravno tako srdito, kakor proti klerikalnemu lintverju! Najbolj čudno je bilo namreč to, da so se samostojni — s posebnim vzhičenjem — skoraj ob vsaki priliki branili očitkov, ki so namigovali na ozko sorodstvo med njimi in stranko veriznikov in advokatov. Neovrgljivega dejstva, da so demokrati časopisi beležili vsako zmago SKS arjev z nepopisnim in odkritim veseljem, pa gospoda okoli „Kmetijskega lista“ kljub vsem neprijetnostim takega pisarenja ni mogla spraviti iz pošteno misleče javnosti. Mi smo zatrjevali že pred poldrugim letom, da je Samostojna kmetijska stranka nezakonski otrok dr. Žerjava in demokratske stranke, toda takrat nam v širših krogih ljudstva niso verjeli. To, kar smo zatrjevali z vso doslednostjo, potrjujejo sedaj demokrati sami. Pogodba, sklenjena med demokrati in samostojnimi, se je razbila, izdajalci slovenske avtonomije in gospodarske neodvisnosti so sami razglašili zastor hinavščine, ki je pokrivala zlobno in proti slovenskemu ljudstvu naperjeno rovarjenje.

Kakor znano, je celjski advokat dr. Kukovec izrekel na središkem shodu uničujočo obsodbo samostojnih roditelev. Ta goreči demokrat je obdolžil slabostjone prvake izdajstva nad skupnim nastopom naprednih jugoslovanskih elementov pri volitvah v konstituantce. Javno in brez pridržka je dr. Kukovec priznal, da je bilo svoj čas (to je bilo nekako v zgodnji jeseni leta 1919; op. uredn.) med demokrati in samostojnimi sklenjena pogodba, ki je obe skupini vezala v boju zoper „državi nevarne elemente“, zlasti proti toliko osovraženemu „klerikalizmu“. Glasilo SKS je samo priznalo, da se je vršil prvi sestanek med dr. Žerjavom in voditelji „kmetov“ v Radečah na Kranjskem. Dr. Žerjav je ob tej priliki obljubil samostojnim denarno pomoč. Pozneje se je vršil takozvani bohinjski sestanek demokratov in samostojnežev v vili generalnega ravnatelja Gustava Pirca, sedanjega predsednika Kmetijske družbe. „Jutro“, glasilo demokratskih mladincev, piše o tem sestanku sledeče: „Tam je bilo sklenjeno, da dobi SKS posojilo 400 tisoč kron pod pogojem (1), da bo kandidirala kot kvalificirana po-

slanca dr. Žerjava in dr. Kukovca, ki pa morata zato izstopiti iz demokratske stranke. Dogovor velja le za primer, če ga odobri načelnik SKS. Na svoji prvi seji pa je načelstvo SKS ta dogovor zavrnilo. SKS pa je kljub temu prejela posojilo 400.000 K, pa ga je sedaj že polovico vrnila.“ Ta dejstva je posnelo „Jutro“ iz „Kmetijskega lista“.

Nas poslanec Vladimir Pušenjak ima v svoji posesti pismo poslance Ureka, v katerem je slednji izjavil, da izstopi takoj iz SKS, ako bi se ista vezala z — demokrati. To pismo je jako dragocen dokaz Urekove nedoslednosti in nemožnosti. On je bil prav dobro informiran o vsaki kretnji svojega vodstva in načelstva in kljub temu še do danes ni izstopil iz Samostojne kmetijske stranke!

Duševni oče podeželskega liberalizma, ovitega v zeleno barvo kmetko-razrednega praporja SKS, znani minister na razpoloženju dr. Gregor Žerjav, je poslal iz Dubrovnika uredništvu „Sl. Naroda“ pismo, v katerem pravi: „Priznati moram, da sem iznenaden, da je kopa laži in hudobnih zavijanj mogoča od strani službenega glasnika SKS. Povest je tudi naivna (otroško dobrohotna), v kolikor pripoveduje, da sem se šel kot zastopnik vlade (in ne kot demokrat, kakor je zagotavljal „Kmetijski list“) v Radeče razgovarjat z Drogenikom in Mermoljo. Kaj je resnica, o tem imam hvala bogu (Žerjav piše to besedo z malo začetno črko; zapomnite si dobro, da so se pajdašili samostojni z največjim nasprotnikom katoliške vere) pismene izkaze, pa tudi o gosp. Mermolji sem prepričan, da mi bo v slučaju potrebe potrdil vse, ker ga poznam kot poštenjaka, ki gotovo ni v zvezi z hudobno notico. Vsako razsodišče mi bo potrdilo, da sem se napram voliteljem SKS obnašal kavalirski; (to posebno v denarnem oziru, mu pač verjamo v polnem obsegu) Zato pa imamo sedaj proste roke, ker me je „Kmetijski list“ s svojim napadom odvezal. To povdarjam izrecno, ker te razprave nisem hotel, temveč sem mislil, da bomo s „Samostojno kmetijsko stranko“ potom dogovora sami prej ko slej prišli do potrebne enotne fronte proti klerikalizmu.“ „Jutro“ podaja k tej izjavi dr. Žerjava še sledeče: „P a k t (pogodba) med demokrati in samostojnimi je obstojal. Seveda ne v smislu pogodbe med obema načelstvom, temveč v obliki pismene pogodbe med dr. Žerjavom, ki je v tem oziru ravnal v popolnem soglasju z ostalimi vodilnimi politiki demokratske stranke, osobito tudi z dr. Tavčarjem, ter z vodilnimi možmi SKS, ki so z načelnikom stranke g. Kušarjem pogodbo podpisali ter podvzeli obveznost, da ga uveljavijo... Izdajalci

slovenske avtonomije so, kakor je iz navedenih dejstev razvidno, sami priznali svoje ozko sorodstvo. To, kar so samostojni tako trdovratno zanikali, je danes dokazano, kajti izdali so jih njih lastni bratci. Pijavke slov. ljudstva so za pregrnjenimi zastori kockale za usodo svojih lastnih rojakov. Kdor še danes ni uverjen, da so samostojni največji hinavci, kar jih je od nekdanj na slovenski politični pozornici, temu ni mogoče pomagati. Par zaslepljenec, ki pljuje v lastno skledo, se bo med slovenskim ljudstvom še vedno našel.

## Za bolnike ni denarja.

Zdravstveni odsek za Slovenijo javlja, da se bodo zaprle 1. aprila bolnice v: Brežicah, Ptuju, Slovenjgradcu in Murski Soboti. V bolnice v Ljubljani, Mariboru in Celju pa se bodo sprejemali le res težko in nevarno oboleli bolniki.

In zakaj ta zatvoritev bolnic in omejitve njihovega obrata? Denarja ni, pravijo, radi tega pa zopet lop po siromaku, ki bo sedaj predan na milost ter nemilost boleznim, ker zdravniške pomoči ne bo dobil.

Pribiti moramo dejstvo, da se je zgodila zatvoritev nujno potrebnih slovenskih bolnic in omejil njihov obrat v času, ko so vladali Slovenijo in celo našo kraljevino samostojni v družbi demokratov in radikalov.

Da se je kupilo samostojne poslance za glasovanje za centralistično ustavo, so bili milijoni na razpolago. Da se pa pomaga v bolni siromašnim slojem, nimamo denarja, reveža se požene iz bolnice in ta se zaklene.

Dejstvo z mešetarijo glede ustave je že precej zastarelo, a se v prav svezem spominu je našim čitateljem Pucljeva prodaja nemških volov. Ako bi se bilo 17.000 nemških volov prodalo državi v korist, bi lahko od tega izkupička izhajale vse slovenske bolnice leta in leta. 17.000 volov je pa prodal minister Puclj brez licitacije na brzo roko Pašičevemu sinu Radetu, nekemu Predoviču in Hafnerju po 4 dinarje 1 kg. Ti ravnokar omenjeni izvoznikarji so prodali te nemške vole v Švicco po 160 frankov 1 kg. Samo pri 1 kg je zaslužila ta izvoznikarska družba 20 dinarjev, ker je švicarski frank napram našemu dinarju tako neizmerno visok. Torej pri 1 kg 20 dinarjev dobička, pri 17.000 volih pa 136 milijonov dinarjev.

Ako bi bilo romalo teh 136 milijonov dinarjev v državno blagajno, bi se tudi nekaj poznalo, a izginili so ti milijoni v žepih izvoznikarskih milijonarjev in samostojnih izdajic slovenskih pravic in koristi.

Ako bi bil Puclj in samostojni poslanci nedolžni pri mešetariji z nemško živino, se ne bi bali pregleda kupcijske pogodbe z voli iz Nemčije. Ker so pa s pomočjo demokratov zabranili vpogled v to kupcijo nepristranski komisiji, je to znak, da imajo slabo vest in na državno škodo polne žepe.

Slovensko ljudstvo — osobito kmet, zapomni si, da so ti zaprli pod pretevzo pomanjkanja denarja bolnice v času, ko je s pomočjo ministra Puclja in samostojnih zaslužila samo ena izvoznikarska družba na državno izgubo 136 milijonov dinarjev!

## „Naš dom“

glasilo slovenske mladine, bomo razpošljali poverjenikom in poverjenicam skupno za celo župnijo ali občino ali vas. Zato prosimo naše mladeniče in dekleta, posebno Orle in Orlice, Mladeniške in Dekliške zveze, da si za svojo župnijo ali občino ali vas, kakor vam bolj sodi, določijo poverjenika ali poverjenico, na katere bomo „Naš dom“ skupno pošljali. Poverjeniki in poverjenice nam naj naznanijo samo skupno število naročnikov in naročnic svojega okoliša, posameznih imen pa nam ni treba sporočati. Tudi naročnino nam pošljite od vseh svojih naročnikov skupno. Naročnino lahko pošljete takoj s prijavo število naročnikov, ali pa potem, ko prejmete prvo štev. „Našega doma“, kateri priložimo poloznice. Ker bi vam radi poslali prvo številko „Našega doma“ za velikonočne praznike, moramo vedeti število naročnikov in naročnic „Našega doma“ do 1. marca! Kdor bi se do konca marca ne prijavil kot naročnik, morabit prve številke Našega doma pozneje ne dobi več. Naročnina Našega doma je za celo leto 24 K. Poverjeniki in poverjenice naj naznanijo skupno število naročnikov in pošljejo skupno naročnino na naslov: Uprava „Našega doma“ v Celju, hotel „Beli vol“.

Pa ne le naročnike in naročnino, ampak tudi spise nam pošljite! Pred vsem potrebujemo za društveni glasnik poročila o delovanju naših izobraževalnih društev, Mladeniških in Dekliških zvez ter o izobraževalnem delu naših Orlov in Orlic. Poročaje od vseh strani! Toda prav na kratko in jedrnatno ter premišljeno! Tudi lepo izdelan govorec ali kak drug spis bomo radi obliavili. Spise pošljite prav kmalu, vsaj do 15. marca na naslov: Uredništvo „Našega doma“, v Celju, hotel „Beli vol“. — M. Krajnc, urednik.

## Zaklad na otoku.

iz angleškega prevedel Paulus. XXI.

Dolgo so zborovali uporniki. Končno je prišel eden izmed njih v kočo, pozdravil in prosil za tresko. Silver je pokimal in mož je odnesel to luč k tovarišem.

Stopil sem k najbližnji strelni luknji.

Ogenj pred kočjo je upadel in te ogreje je se žarelo in se kadilo. Razumel sem, zakaj so prišli po luč.

Pol pota po griču navzdol proti plotu so stali v tesni gruči. Eden je držal tresko, drug je čepel na kolenski sredi gruči in nož se mu je blestel v roki pri svitu gorečih treske, kar jih je še bilo, pa so s stegnjenimi vratovi in apognjenimi hrbti opazovali klečečega tovariša.

Toliko sem videl, da ima v rokah knjigo in nož in še sem se čudil, kaj počenjajo, ko se dvigne klečeči mornar in vsa gruča stopi proti koči.

„Ze prihajajo!“ sem dejal in se vrnil na svoje mesto.

„Naj le pridejo, naj le pridejo!“ je odgovoril Silver dobre volje. „Se imam suodnika pripravljenega za nje.“

Vrata so se odprla in nezadovoljni uporniki so se pririli v kočjo. Nerodno so tiščali enega izmed se naprej. Smešno je bilo videti, kako počasi in boječe je postavljali noge in se obotavljali pri vsaki stopinji. Roko je mohl predse in nekaj je držal v stisnjeni pesti.

„Le stopi bliže, fanf, ne bodem te snedel! Daj sem, kar imaš v pesti!“

Ojunačen po teh besedah se je upornik pomaknil bliže, slišnil Silverju nekaj v roki in s podvojeno naglico stopil nazaj k tovarišem.

Kuhar je pogledal.

„Crna pika!“ je dejal. „Mislil sem si! — Kje neki ste dobili papir? — Kaj —? Halo, kaj je to? — Jej, jej, iz tega ne bo sreče! — Iz svetega Pisma ste ga izrezali! — Kateri nesrečnej je to sto!“

„Tule je mornar Morgan. Ah, mornar! Nič drugega ne bo prišlo iz tega, sem dejal!“

„Sedaj je že, kar je! Viseli bodete vsi, mislim. Kdo pa ima sv. Pismo?“

„Dick“ je eden dejal.

„Dick —? Torej pa le naj kar — zmoži svoje molitvice! S srečo je zanj pri kraju!“

Tedaj pa se je oglašil dolgin z ru-

menimi očmi.

„Pustite tisto besedičenje, Silver! Moštvo vam je prisodilo na svojem posvetovanju črno piko. Obrnite listič in poglejte! Potem pa govorite!“

„Hvala ti, George!“ mu je odvrnil kuhar. „Bisroumen si in razumeš se na posel! — Torej kaj je s tem? — „Odstavljen!“ — Prav lepo: Tvoja pisava! Najbrž bi bil ti rad moj naslednik! — Ali bi mi pomolil tistole tresko? Pipa mi je ugasnila.“

„Nehajte! Tole moštvo se ne da imeti več za norca! — Stopite doli s tistega sodčka in pridite, da volimo drugega kapitana!“

„Mislil sem, da poznate navade“, je odvrnil Silver zamišljeno. „Ce jih pa vi ne, jih poznam tem bolje jaz — u ostanem kapitan, kokler vi ne poveste svojih pritožb in jaz nanje ne odgovorim. Do tedaj pa tale vaš p ni vreden črvicega prepečenja.“

„No, temu ni težko odpomoci! — Vsi smo nezadovoljni z vami! Prvič zato, ker ste zavozili celo naše potovanje. Drugič, ker ste pustili uiti naše sovražnike, tretjič, ker nam niste dovolili, da bi šli za njimi in jih pobili. — In četrti vzrok pa je tale fant.“

„To je vse —?“ je mirno vprašal Silver.

„Več kot zadosti! Vsi bomo viseli zaradi vaše nerodnosti!“

„Dobro! Poslušajte! Odgovoril — vam bom na vaše točke. Da sem zavozil celo vaše potovanje, pravite. — Kako —? Vsi veste, kaj sem hotel iz in da bi bil sedaj zaklad lepo varen na „Hispanioli“ in mi z njim, ako bi me ne bili vi sami prisilili, da sem že pred časom udaril!“

(Dalje prihodnjic.)

Dobra žena in mati ima vedno nekoliko steklenic lekarnarja Fellerja prijetno dišočega „Elsatheda“ pri niji. Dobro služi za drgnjenje hrbta, rok, nog in celega telesa, kot kosmetikum za usta, kožo in glavo. Mnogo močnejši izdatnejši in delujoči kakor francosko žganje. Tri dvojnate steklenice ali 1 specijalno steklenico skup z omočom in poštino za 48 K pošilja Eugen V. Feller, Stubica don-